

โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพัทลุง

1. ความเป็นมา/พระราชดำริ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับการพัฒนาลุ่มน้ำปากพนัง ณ สถานีสูบน้ำบ้านโคกกุแ้ว ตำบลพร่อนและสถานีสูบน้ำตอหลัง ตำบลไพรวัน อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส เมื่อวันที่ 9 และ 11 ตุลาคม 2535 สรุปความได้ว่าจะต้องดำเนินการมีอยู่ 2 ส่วนคือ

งานด้านชลประทาน ซึ่งเป็นพื้นฐานของการแก้ปัญหา ทั้งนี้ ควรมีการพิจารณาวางโครงการและก่อสร้างประตูระบายน้ำในแม่น้ำปากพนัง ณ จุดห่างจากอำเภอปากพนังไปทางทิศใต้ประมาณ 3-5 กิโลเมตร อย่างเร่งด่วน เพื่อป้องกันน้ำเค็มบุกรุกและเก็บกักน้ำดิบสำหรับใช้ผลิตประปาของอำเภอปากพนัง พร้อมทั้งก่อสร้างระบบระบายน้ำออกจากพื้นที่น้ำท่วมลงทะเลให้เร็วที่สุด

งานด้านกิจกรรมต่อเนื่อง เพื่อช่วยเหลือราษฎรในการประกอบอาชีพและพัฒนาความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ควรให้เจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งฝ่ายทหารช่วยกันพัฒนาให้เกิดผลควบคู่ไปกับการพัฒนาด้าน แหล่งน้ำ

พื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังตั้งอยู่ทางตอนใต้ของจังหวัดนครศรีธรรมราช มีแหล่งต้นน้ำคือ ทิวเขานครศรีธรรมราช เกือบขนานกับชายฝั่งทะเล โดยมีลักษณะภูมิประเทศ ๓ แบบ คือ ตอนบนของลุ่มน้ำ เป็นที่ลาดชันมากตอนกลาง เป็น ที่ลุ่มต่ำท้องกระทะ มีสภาพเป็นป่าพรุกว้างใหญ่ ตอนล่าง เป็น ที่ราบลุ่มต่ำสู่ชายฝั่ง มีแม่น้ำปากพนังเป็นแม่น้ำสายหลัก ยาวประมาณ ๑๕๖ กิโลเมตรไหลผ่านกลางพื้นที่ ครอบคลุมพื้นที่ ๑๐ อำเภอ ของ จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ อำเภอปากพนัง อำเภอชะอวด อำเภอร่อนพิบูลย์ อำเภอเชียรใหญ่ อำเภอหัวไทร อำเภอจุฬาภรณ์ อำเภอเฉลิมพระเกียรติ อำเภอพระพรหม อำเภอเมืองและอำเภอลานสกา ๒ อำเภอ ของ จังหวัดพัทลุง ได้แก่ อำเภอควนขนุน และอำเภอป่าพะยอม ๑ อำเภอ ของ จังหวัดสงขลา ได้แก่ อำเภอระโนดรวม ๗๖ ตำบล ๕๕๕ หมู่บ้าน ประชากร ๕๔๔,๙๑๘ คน พื้นที่ประมาณ ๓,๑๐๐ ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ ๑,๙๓๗,๕๐๐ ไร่ ในจำนวนนี้มีพื้นที่นามากกว่า ๕๐๐,๐๐๐ ไร่

2. การสนองพระราชดำริ/การเข้าร่วมโครงการของกรมวิชาการเกษตร

การพัฒนาอาชีพและส่งเสริมรายได้ภาคเกษตรในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้เริ่มดำเนินการไปพร้อมกับการก่อสร้างระบบชลประทานมาตั้งแต่ปี 2538 เพื่อยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้ดีขึ้นอย่างยั่งยืน ปรับระบบการผลิตทางการเกษตรให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ความต้องการของตลาด และมีการกระจายการผลิตในระดับไร่นามากยิ่งขึ้น อนุรักษ์ฟื้นฟูป่าธรรมชาติที่เหลือ และป้องกันแก้ไขปัญหามลพิษจากกิจกรรมทางการเกษตร พร้อมทั้งเสริมสร้างความเข้าใจ ความร่วมมือของราษฎร องค์กรประชาชน และองค์กรอิสระ ซึ่งการดำเนินการที่ผ่านมายังเป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำขาดการบูรณาการ และความร่วมมือจากภาควิชาการ โรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรชุมชน ผู้นำชุมชน ภาคประชาชน พร้อมทั้งขาดความชัดเจนในการสร้างเครื่องมือการทำงาน และกลไกความร่วมมือในการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมรายได้ภาคเกษตร

ดังนั้น เพื่อให้เกิดการบูรณาการ กลไกความร่วมมือ เครือข่าย และประชาสัมพันธ์การดำเนินงานการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมรายได้ภาคเกษตรในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ชัดเจน และเป็นรูปธรรม พร้อมทั้งสามารถขยายผลสำเร็จของการดำเนินงานการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมรายได้ภาคเกษตรไปสู่พื้นที่อื่นๆ

3. วัตถุประสงค์

3.1 วัตถุประสงค์ทั่วไปของโครงการ

- 1 เพื่อเก็บกักน้ำจืดไว้ใช้ในลำน้ำปากพนังและลำน้ำสาขา รวมทั้งป้องกันการรุกคืบของน้ำเค็มเข้าไปในพื้นที่เกษตรกรรม
- 2 เพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการโครงการด้านต่าง ๆ และติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน
- 3 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ประสิทธิภาพของมาตรการแก้ไขผลกระทบและนำไปสู่การปรับปรุงมาตรการให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และวางแผนในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน
- 4 เพื่อยกระดับมาตรฐานการครองชีพและความเป็นอยู่ของราษฎร
- 5 เพื่อพัฒนาการประกอบอาชีพและผลผลิตการเกษตรอย่างครบวงจร
- 6 เพื่อกำจัดวัชพืชผักตบชวาให้อยู่ในวงจำกัดที่สามารถควบคุมปริมาณได้
- 7 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำในคลองธรรมชาติสายต่าง ๆ
- 8 เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลในระบบยั่งยืนสู่เกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง
- 9 เพื่อเผยแพร่ความรู้และสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างหน่วยงานราชการและประชาชนรวมทั้งเป็นสื่อกลางประสานข้อคิดเห็น ทศนคติ ท่าทีของประชาชนในพื้นที่โครงการฯ

3.2 วัตถุประสงค์เฉพาะในส่วนของงานวิชาการเกษตร (กรมวิชาการเกษตร)

- ๑ เพื่อพัฒนาการผลิตพืช เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ โดยเน้นการพัฒนาการปลูกพืช 9 พืช เป็นหลัก
- ๒ เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชเศรษฐกิจ และถ่ายทอดเทคโนโลยีการซ่อมบำรุงรักษา และการใช้งานเครื่องจักรกลการเกษตร

4. พื้นที่เป้าหมาย

4.1 พื้นที่เป้าหมายของโครงการ

หมู่ที่ 4 ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

4.2 พื้นที่เป้าหมายของงานวิชาการเกษตร (กรมวิชาการเกษตร)

หมู่ที่ 4 ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

5. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

5.1 หน่วยงานรับผิดชอบหลักของโครงการ

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพัทลุง

5.2 หน่วยงานวิชาการ (กรมวิชาการเกษตร)

5.2.1 หน่วยงานหลัก : ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพัทลุง จังหวัดพัทลุง

6. งบประมาณที่ได้รับ

6.1 งบปกติกรมวิชาการเกษตรปี 2560 ได้รับจัดสรรงบประมาณ 100,000 บาท

6.2 งบอื่นๆ (ระบุ)

-

7. ผลการดำเนินงาน

7.1. กิจกรรมศึกษา/ทดสอบ

-

7.2 กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยี

7.2.1 แปลงต้นแบบ/แปลงสาธิต

กิจกรรมการพัฒนาการผลิตพืชเพื่อเพิ่มรายได้ ดำเนินการปลูกพืชผสมผสาน 9 พืชรอบ ๆ

บริเวณบ้าน

- พืชรายได้ (ปลูกเพื่อจำหน่าย ปลูกหลายอย่าง เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน)
- พืชอาหาร (ปลูกรอบ ๆ บริเวณบ้านโดยไม่ซื้อ เหลือแจก ส่วนใหญ่จะเป็นพวกผักต่าง ๆ)
- พืชสมุนไพรเพื่อสุขภาพ (ปลูกไว้เพื่อดูแลสุขภาพเบื้องต้น)
- พืชสมุนไพรกำจัดศัตรูพืช (แทนการใช้สารเคมี)
- พืชอนุรักษ์ดินและน้ำ (ปลูกเพื่อฟื้นฟูดินและรักษาน้ำ)
- พืชอาหารสัตว์ (ปลูกไว้เป็นอาหารของสัตว์ ปลูกบริเวณบ้าน)
- พืชใช้สอย (ปลูกไว้ทำบ้าน วนา ใช้เป็นค้ำปลูกพืช)
- พืชพลังงาน (ปลูกเพื่อไว้พึ่งตนเองด้านพลังงานในอนาคต)
- พืชอนุรักษ์พันธุกรรมท้องถิ่น (ปลูกเพื่อเป็นมรดกให้ลูกหลานได้ศึกษาและเรียนรู้)

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

1. นายสามารถ แก้วรักษ์ ม.4 บ้านห้วยน้ำดำ ต.ลานข่อย อ.ป่าพะยอม จ.พัทลุง
2. นายประเสริฐ ช่วยเต้า ม.4 บ้านห้วยน้ำดำ ต.ลานข่อย อ.ป่าพะยอม จ.พัทลุง

3. นายสมคิด เพชรแก้ว ม.4 บ้านห้วยน้ำดำ ต.ลานข่อย อ.ป่าพะยอม จ.พัทลุง
4. นายเชาวลิต แทนโป ม.4 บ้านห้วยน้ำดำ ต.ลานข่อย อ.ป่าพะยอม จ.พัทลุง
5. นางสุพิชญา จันทร์มี ม.4 บ้านห้วยน้ำดำ ต.ลานข่อย อ.ป่าพะยอม จ.พัทลุง
6. นางจิตรฤดี แก้วรักษ์ ม.4 บ้านห้วยน้ำดำ ต.ลานข่อย อ.ป่าพะยอม จ.พัทลุง
7. นางจิราภรณ์ พรหมสุด ม.4 บ้านห้วยน้ำดำ ต.ลานข่อย อ.ป่าพะยอม จ.พัทลุง
8. นางสุกัญญา คงทุง ม.4 บ้านห้วยน้ำดำ ต.ลานข่อย อ.ป่าพะยอม จ.พัทลุง
9. นายประภาส แก้วรักษ์ ม.4 บ้านห้วยน้ำดำ ต.ลานข่อย อ.ป่าพะยอม จ.พัทลุง
10. นายเชษ ศรีपाल ม.4 บ้านห้วยน้ำดำ ต.ลานข่อย อ.ป่าพะยอม จ.พัทลุง
11. นายน้อย ทองบ้านนา ม.4 บ้านห้วยน้ำดำ ต.ลานข่อย อ.ป่าพะยอม จ.พัทลุง
12. นางอุไร ยิ้มมุด ม.4 บ้านห้วยน้ำดำ ต.ลานข่อย อ.ป่าพะยอม จ.พัทลุง
13. นายประกอบ แก้วกลับ ม.4 บ้านห้วยน้ำดำ ต.ลานข่อย อ.ป่าพะยอม จ.พัทลุง
14. นายสมศักดิ์ จันทร์หลี ม.4 บ้านห้วยน้ำดำ ต.ลานข่อย อ.ป่าพะยอม จ.พัทลุง
15. นายรณฤทธิ์ บุญชูดำ ม.4 บ้านห้วยน้ำดำ ต.ลานข่อย อ.ป่าพะยอม จ.พัทลุง

ศึกษาทดสอบการผลิตถั่วลิสงให้ได้คุณภาพ โดยผลิตตามคำแนะนำกรมวิชาการเกษตร

วิธีการ	วิธีตามคำแนะนำ	วิธีเกษตรกร
พันธุ์	ไทนาน 9	ไทนาน 9
1.การเตรียมดิน	- ปลูกในฤดูฝน (ในร่องสวนยางพารา) ไถเตรียมดิน 1 ครั้ง ลึกประมาณ 10-20 เซนติเมตร ตากดินไว้ประมาณ 7-10 วัน พรวนอีก 1 ครั้ง ยกร่องปลูกสูงชันประมาณ 10-20 เซนติเมตร	- ปลูกในฤดูฝน (ในร่องสวนยางพารา) ไถเตรียมดิน 1 ครั้ง ลึกประมาณ 10-20 เซนติเมตร ตากดินไว้ประมาณ 7-10 วัน พรวนอีก 1 ครั้ง ยกร่องปลูกสูงชันประมาณ 10-20 เซนติเมตร
2.วิธีการปลูก	- ปลูกด้วยเมล็ดที่มีความงอกมากกว่า 75 เปอร์เซ็นต์ อัตรา 17-18 กิโลกรัมต่อไร่พันธุ์ ถั่วลิสงฝักแห้ง - ระยะปลูก 50x20 เซนติเมตร ปลูกหลุมลึกประมาณ 5-8 เซนติเมตร จำนวน 2-3 เมล็ด/หลุม หลังปลูกพ่นสารคุมวัชพืชชงอก	- ปลูกด้วยเมล็ดที่มีความงอกมากกว่า 75 เปอร์เซ็นต์ อัตรา 17-18 กิโลกรัมต่อไร่พันธุ์ ถั่วลิสงฝักแห้ง - ระยะปลูก 30x20 เซนติเมตร ปลูกหลุมลึกประมาณ 5-8 เซนติเมตร จำนวน 2-3 เมล็ด/หลุม หลังปลูกพ่นสารคุมวัชพืชชงอก

3.การดูแลรักษา	- การให้ปุ๋ย ใช้ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 30 กิโลกรัมต่อไร่ โรยข้างแถวแล้วพรวนดินกลบ หลังถั่วลิสงงอก 10-15 วัน - โรยยิปซัมบนต้นถั่วลิสงในช่วงออกดอก อัตรา 50 กิโลกรัมต่อไร่ เพื่อลดเปอร์เซ็นต์เมล็ดลีบและเพิ่ม % การกะเทาะ	- การให้ปุ๋ย ใช้ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 15 กิโลกรัมต่อไร่ โรยข้างแถวแล้วพรวนดินกลบ หลังถั่วลิสงงอก 10-15 วัน
4.การให้น้ำ	อาศัยน้ำฝน	อาศัยน้ำฝน
5.การพรวนดิน	- พรวนดินข้างแถวถั่วลิสงหลังออกดอกและก่อนแทงเข็ม ช่วงอายุ 30-40 วันหลังงอก เพื่อปรับหน้าดินให้เหมาะสมต่อการแทงเข็ม และสร้างฝัก - ไม่ควรพรวนดินกลบครั้งแรก เพราะจะทำให้การออกดอกและการติดฝักลดลง	
6.การเก็บเกี่ยว	เก็บเกี่ยวระยะที่เหมาะสม	เก็บเกี่ยวระยะที่เหมาะสม

- หมายเหตุ : รอเก็บเกี่ยวผลผลิต ต้นเดือนตุลาคม 2560

7.2.2 การฝึกอบรม

- ฝึกอบรมเกษตรกร หลักสูตร “การปลูกพืชแบบผสมผสานและพืชเศรษฐกิจ”
วันที่ 18 กรกฎาคม 2560 ณ ศาลาเอนกประสงค์ ม.4 ต.ชานข่อย อ.ป่าพะยอม
จ.พัทลุง เกษตรกรเข้ารับฝึกอบรม จำนวน 50 ราย เกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้น 50 ราย

7.2.3 การเป็นวิทยากร

-

7.2.4 การผลิตสื่อ/โสตทัศนอุปกรณ์

-

7.2.5 การจัดนิทรรศการ

-

7.3 กิจกรรมผลิตและการขยายพันธุ์พืช

-

7.4 การประสานงาน ติดตามและรายงานผล

ผลสำเร็จ/ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

-

8 ปัญหา/อุปสรรค

- งบประมาณไม่เพียงพอสำหรับการพัฒนาเกษตรกร

10. ภาคผนวก-รูปภาพโครงการ/กิจกรรมโครงการ

